

සංවර්ධනයෙහි ලා රජයේ කාර්යභාරය හා නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ සංවර්ධන උපාය මාර්ග

විකානගේ, පියසිරි

Department of Economics, Faculty of Humanities & Social Sciences, University of Ruhuna, Matara.

Email: piyasiri@econ.ruh.ac.lk

සම්පිණ්ඩනය

ලෝකයේ ඕනෑම සෛවරී රාජ්‍යයකම ආර්ථික හා සාමාජීය සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් රජය අනුකූලතාවයක් දැක්වීම විවිධ ප්‍රමාණයෙන් සිදුවේ. මේ සඳහා ජනතාව විසින් තෝරා පත් කර ගනු ලබන මහජන නියෝජිතයන්ගෙන් සමන්විත ආණ්ඩුවකට පැවරෙන වගකීම අති විශාලය. නීතිය හා සාමය ආරක්ෂා කිරීම පමණක් නොව සමාජ අසාධාරණයන් සමනය කිරීම, සමාජය සතු සම්පත් ඵලදායී ආර්ථික කටයුතුවල යෙදවීම සඳහා වගබලා ගැනීම, සම්පත් ආයෝජනය කිරීම තුළින් ලැබෙන අතිරික්තය පොදුවේ සමාජය තුළ බෙදා හැරීමට කටයුතු කිරීම, අධ්‍යාපනය සෞඛ්‍ය ආදී පොදු සේවා ක්‍රියාත්මක කිරීම, ආර්ථිකය හා දේශපාලන නිදහස සුරක්ෂිත කිරීම රජය වෙත පැවරෙන භාරදූර කාර්යයන් වේ. ඕනෑම රටක ජීවත්වන ජනතාවගේ ඒකායන බලාපොරොත්තුව වනුයේ තම රට ආර්ථික වශයෙන් සුබිත මුදිත වීමය. එම වගකීම පැවරී ඇත්තේ තමන්ට බැවින් එම අරමුණ ඉටුකර ගැනීම සඳහා බලයට පත්වන රජයන් ද විවිධ දර්ශනයන් ඔස්සේ සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තින් ක්‍රියාත්මක කරයි. මෙම ලිපියේ අරමුණ වන්නේ ආර්ථික කටයුතුවලදී රජයේ මැදිහත්වීම සහ නිදහසින් පසුව ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වූ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තින් විමසා බැලීමය.

හැඳින්වීම

ඕනෑම රටක් සිය සංවර්ධන අරමුණු හා ඉලක්ක සාක්ෂාත් කර ගැනීමේදී ආර්ථිකය සැලසුමක් මත ක්‍රියාත්මක කළ යුතු අතර ඒ සඳහා සැලසුම් සම්පාදනය කළ යුතුය. එම සැලසුම් ආර්ථිකයේ එක් අංශයකට පමණක් සීමා නොකොට කාර්මික, කෘෂිකාර්මික, ඉදිකිරීම් හා සේවා යන සෑම අංශයක්ම ආවරණය වන පරිදි සම්පාදනය කළ යුතු වේ. සැලසුමකින් බලාපොරොත්තු වන්නේ විවිධ අංශවල ආයෝජනය කිරීම තුළින් ජාතික නිෂ්පාදිතය වැඩි කිරීමත් එමගින් අඛණ්ඩ ආර්ථික වෘද්ධියක් අත්පත්කර ගැනීමත්ය. ආර්ථික සංවර්ධනය අත්පත් කර ගැනීම සඳහා සම්පත් ආයෝජනය කළ යුතු වේ. ආයෝජනය කිරීම සඳහා ඉතුරුම් වැඩි කළ යුතුය. ඉතුරුම් වැඩි කළ හැක්කේ වර්තමාන

පරිභෝජනයට තිබෙන සම්පත්වලින් කොටසක් ඉන් කපා හැර අනාගත පාරිභෝජනය සඳහා වර්තමාන ආයෝජනය වැඩි කිරීමෙහි. මෙය සමාජයේ බහුතරයකට දැනෙන වැඩපිළිවෙළක් වන බැවින් එය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී නොයෙකුත් සංකීර්ණතා ඇති විය හැකිය. එබැවින් සීමිත සම්පත් විකල්ප භාවිතයන් සඳහා යෙදවීමේදී ඒවා එලදායී අංශවල ආයෝජනය කිරීමට රජය වගබලා ගත යුතුය. ආර්ථිකයේ විවිධ අංශවල ආයෝජනය කරන සම්පත් ප්‍රමාණය හා ඒවා බෙදී යන අනුපාතයන් නිර්ණය කිරීම රජයේ වගකීම වේ. මෙම සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ශ්‍රී ලංකාවේ නිදහසින් පසු ආණ්ඩු බලය ලබා ගත් සෑම රජයක් ම විවිධ මට්ටමින් ආර්ථික කටයුතු සඳහා මැදිහත්වීමක් තම තමන්ගේ දර්ශන ඔස්සේ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තින් ක්‍රියාත්මක කිරීමත් එමගින් ආර්ථිකයේ සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමට ප්‍රයත්න දැරීමත් දක්නට ලැබේ.

ආර්ථික කටයුතුවලදී රජය මැදිහත්වීමේ අවශ්‍යතාව

ආර්ථික සංවර්ධනයේ දී රජයේ සහභාගිත්වය පිළිබඳ විවිධ මතවාද පවතී. රාජ්‍ය නිර්බාධවාදීන්ගේ මතය රජය ආර්ථික කටයුතුවලින් ඉවත් වී එය පෞද්ගලික අංශය වෙත පැවරිය යුතු බවයි. එහෙත් කේන්ස් ප්‍රමුඛ මූල්‍යවාදීන්ගේ මතය රජය සෘජුව ම ආර්ථික කටයුතුවලට සම්බන්ධ විය යුතු බවයි. 1930 ගණන්වලදී ලෝක ආර්ථික පරිහානියත් සමග මෙම අදහස් වඩාත් ප්‍රවලිත වූ අතර ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ප්‍රමුඛ රාජ්‍යයන් එම අදහස් අනුව රාජ්‍ය කටයුතු හසුරුවීමට යුහුසුළු විය. 1970 දශකයේ ආරම්භයත් සමග ආර්ථික ක්‍රමය හැසිරවීමට පෞද්ගලික අංශයට ඉඩ ප්‍රස්තාව ලබා දී රජය අත්‍යවශ්‍ය කාර්යයන් සඳහා පමණක් සහභාගී විය යුතුය යන අදහස ව්‍යාප්ත විය. මෙම ආර්ථික වින්තන හා දේශපාලන මතවාද කුමක් වුවත් රටක සංවර්ධනය පෞද්ගලික අංශය මගින් ම සිදුවේ යැයි අපේක්ෂා කොට රජයකට නිහඩ වීමේ හැකියාවක් නැත. පෞද්ගලික අංශය කටයුතු කරනු ලබන්නේ හුදෙක් එලදායී අංශවල ආයෝජනය කිරීම කුළින් සිය ලාභාංශ වැඩි කර ගැනීමටය. එබැවින් ආර්ථික සංවර්ධනයේ දී ආර්ථික ක්‍රමය හැසිරවීම කෙරෙහි රාජ්‍ය යන්ත්‍රණයේ දායකත්වය අතිශයින් වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කළ යුතුව තිබේ.

රටක සංවර්ධනය ක්‍රියාවලියේ දී පෞද්ගලික අංශය අවධානය යොමු නොකරන අංශ පවතී. ආර්ථිකයේ සමහර අංශවලට මැදිහත්වීමට පෞද්ගලික අංශයට නීතිමය සීමා පවතී. තවත් සමහර අංශවල ආයෝජනය කිරීම එලදායී නොවන බැවින් උවමනාවෙන් ම එම අංශවල ආයෝජනය කිරීමෙන් වැළැක්වේ. මහා පරිමාණ ව්‍යාපෘතිවල ආයෝජනය කිරීමට තරම් ශක්තිමත් පෞද්ගලික අංශ, දියුණු වෙමින් පවතින රටවල විරලය. එවැනි හැකියාවක් පවතින පෞද්ගලික ව්‍යවසායකයන්ට ඒ සඳහා අවස්ථාව ලබාදීමට ඇතැම් රටවල දේශපාලන අධිකාරීහු කැමැත්තක් නොදක්වති. පෞද්ගලික අංශය ස්වාර්ථය මත තේරීම් කරනු ලබන බැවින් එය සමාජයේ යහපතට හැමවිටම දායක නොවේ. මේ නීසා සම්පත් බෙදීයාම කාර්යක්ෂම නොවන අතර අසාධාරණ ලෙස සම්පත් බෙදීයාම ද වැළැක්විය නොහැක. මෙවැනි තත්ත්වයන් යටතේ ආර්ථික සංවර්ධන ක්‍රියාවලියට සෘජුවම සම්බන්ධ වීමට රජයට සිදුවේ. ආර්ථික ක්‍රියාකාරිත්වයේදී රජය මැදිහත් වීමේ අවශ්‍යතාව ආර්ථික විද්‍යාඥයින් විසින් විග්‍රහ කොට ඇති ආකාරය පහත සඳහන් ලෙස දක්විය හැකිය.

- i. මිලක් අය කිරීම වැනි ක්‍රම මගින් කිසිවකු පරිභෝජනයෙන් බැහැර කළ නොහැකි තරගකාරී පරිභෝජනයක් නොමැති පොදු භාණ්ඩ නිපදවීම, මිලක් අය කළ නොහැකි නිසා මෙවැනි භාණ්ඩ නිපදවීමට පෞද්ගලික ව්‍යවසාය ඉදිරිපත් නොවේ. නීතිය හා සාමය පවත්වා ගෙනයාම, ප්‍රදීපාගාර හා ඔරලෝසු කුළුණු

වැනි දේ ඉදිකිරීම, මංමාවත් ආලෝක කිරීම, පරිසරය වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘති ආදී පොදු භාණ්ඩ, බදු ආදායම් යොදා ගනිමින් රජය විසින් සැපයිය යුතුය.

ii. පරිභෝජනයේදී විශාල වශයෙන් බාහිර ප්‍රතිලාභ ජනනය කෙරෙන, සෞඛ්‍ය, අධ්‍යාපනය, සනීපාරක්‍ෂාව, නිවාස, පෝෂණය වැනි ශුභ සාධන භාණ්ඩ වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් තුළ ප්‍රශස්ත අයුරින් නිෂ්පාදනය නොවන බැවින් රජය මැදිහත්වීම අවශ්‍ය වේ. වෙළඳපොළ මගින් මෙවැනි භාණ්ඩ සැපයුමත් එය සමාජ ශුභ සාධනය සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවන බැවින් වෙළඳපොළ සැපයුමට අමතරව එවැනි භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීමට රජය මැදිහත් වේ. එවැනි භාණ්ඩ හා සේවා බොහොමයක් පෞද්ගලික ප්‍රතිලාභවලට අමතරව සමාජ ප්‍රතිලාභ බිහි කරයි.

iii. පරිභෝජන හා නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේදී විශාල වශයෙන් බාහිර පිරිවැය හටගන්නා නිෂ්පාදන ක්‍ෂේත්‍රයන්හි සම්පත් බෙදීමේදී පෞද්ගලික ව්‍යවසාය සහිත වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් තුළ අකාර්යක්ෂම වන බැවින් එවැනි කටයුතුවලදී සිදුවන අධි නිෂ්පාදන සීමා කිරීම සඳහා රජය මැදිහත්වීම අවශ්‍ය වේ. ස්වභාවික සම්පත් උපයෝගී කර ගත යුත්තේ කවර ආකාරයකට ද යන්න තීරණය කිරීම ද රජයේ කාර්යභාරයට අයත්ය.

iv. වෙළඳපොළ තීරණය වන සමතුලිත මිල ඇතැම් පිරිස් සඳහා අහිතකර බලපෑම් ඇති කරයි. එවැනි තැන්හිදී රජය මැදිහත් වී පාලන ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කරයි. වෙළඳපොළ බලය පාලනය කිරීම රජය සතු කාර්යයකි.

v. වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක දක්නට ලැබෙන ආදායම් හා ව්‍යාප්ති විෂමතා අඩු කිරීම සඳහා රජය මැදිහත් වීම අවශ්‍ය වේ.

vi. වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවට හානි සිදු විය හැකි බැවින් එකී හානි අවම කිරීම සඳහා රජය සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති තුළින් මැදිහත් වේ. උච්චාවචනය නිසා ආර්ථිකයට සිදු වන අනිසි විපාක හැකිතාක් දුරට මැඩපැවැත්වීම රජය සතු විශේෂ කාර්යයකි.

vii. මිල ස්ථායීතාව හා ආර්ථික වර්ධනය ඉහළ නැංවීමට මූල්‍ය හා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති භාවිත කිරීම රජය සතු කාර්යයකි.

viii. ආර්ථික කාර්යසාධනය වැඩි දියුණු කිරීමට ඉවහල්වන අයුරින් දූෂණය මැඩ පැවැත්වීම, වංචා සහ ප්‍රයෝග මැඩ පැවැත්වීම, පරිසර දූෂණය වැළැක්වීම, සෞඛ්‍යයට අහිතකර ක්‍රියාවන් අත්හිටුවීම යනාදියේ දී රජයේ මැදිහත්වීම අවශ්‍ය වේ.

ix. ආයෝජන මට්ටම සහ ආයෝජනය කළ යුත්තේ කවර අංශවල ද යන්න තීරණය කිරීම සංවර්ධන ක්‍රියාවලියේ දී රජයේ කාර්යයක් වේ.

x. දේපොල අයිතිවාසිකම් සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා ද සංවර්ධන ක්‍රියාවලියේදී රජයේ මැදිහත්වීම අවශ්‍ය වේ. පොදු දේපොළ, සම්පත් අධි උපයෝජනයට පාත්‍රවීම, සම්පත් අසංවලතාව, වෙළඳපොළ තොරතුරු අසුරුණවීම ආදිය

පෞද්ගලික ව්‍යවසාය යටතේ ක්‍රියාත්මක වේ. මේවා නිවැරදි කිරීම සඳහා රජය ආර්ථික කටයුතුවලට මැදිහත්වීම අවශ්‍ය වේ.

නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ක්‍රියාකාරීත්වය

රටක සංවර්ධනයේ අරමුණ විය යුත්තේ ජනතාව සුඛිත මුද්‍රිත කොට ඔවුන් ආර්ථික, සාමාජීය හා සංස්කෘතිකමය වශයෙන් ඉහළ මට්ටමකට ඔසවා තැබීමයි. මෙම කාර්යයේදී රජයට ජනතාවගේ සහයෝගය හා සහභාගිත්වය අවශ්‍ය වනුයේ එය දෙපාර්ශ්වයේ ම සාමූහික ප්‍රයත්නයක් වන බැවිනි. මෙහිදී රජයේ ඇප කැපවීම වඩාත් ප්‍රබල වේ. ඇතැම් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ඒවා තරමක් ජනතාවට පීඩාකාරී විය හැකිය. එය දේශපාලනික වශයෙන් කෙටිකාලීනව අවාසි සහගත වුවත්, අනාගත සංවර්ධනය සඳහා එම ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමට රජයට සිදු වේ. මෙහිදී රාජ්‍ය නායකත්වයේ ක්‍රියාශීලීත්වය, එඩිතර බව හා සෘජු තීරණ ගැනීම මත ජනතාවගේ ආකල්ප වුව ද වෙනස් කළ හැකි වේ. සංවර්ධන සැලසුම් සාර්ථක වනුයේ ජනතාවගේ ක්‍රියාකාරී සහභාගිත්වයෙන්, පරිත්‍යාගයෙන්, ඇපකැප වීමෙන් ප්‍රමාණය මතය.

ශ්‍රී ලංකාව දේශපාලනික නිදහස ලබා දුනු හයක් ගත වී ඇතත් එම කාල පරිච්ඡේදය තුළ ලබා ඇති ආර්ථික ප්‍රගතිය පිළිබඳව කිසිසේත් සැඟිමකට පත් විය නොහැක. නිදහසින් පසු කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකාව ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය සම්බන්ධයෙන් විවිධ අත්හදා බැලීම්වල නිරත වී සිටිය ද සාර්ථක වූ සංවර්ධන උපාය මාර්ගයක් මේ දක්වා හඳුනාගෙන නොමැති බව පැහැදිලි වේ. මෙම වසර හැටක කාලය තුළ වාර්ෂික වෘද්ධි අනුපාතිකයෙහි දැඩි උච්චාවචනයන් ඇති වූයේත්, මන්දගාමී ආර්ථික වෘද්ධියක් පෙන්නුම් කළේත් ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියේ නොගැළපීමයි. මෙම ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය එකිනෙකට වෙනස් කාල පරිච්ඡේද හයකින් යුක්ත විය.

1948 සිට 1956 දක්වා ක්‍රියාත්මක වූ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය

1948 සිට 1956 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වූයේ විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියකි. මෙම කාලය තුළ සමාජ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති රාමුව තුළ කැපී පෙනෙන ලක්ෂණය වූයේ බහුතර ජන සංඛ්‍යාවක් සඳහා රජයේ අනුග්‍රහය යටතේ සුභසාධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමයි. සහල් පිටි සීනි වැනි අත්‍යවශ්‍ය ආහාර සඳහා සහනාධාර සැපයීම, නිදහස් අධ්‍යාපනය, නොමිලේ සෞඛ්‍ය පහසුකම් සැපයීම වැනි සුභසාධක වැඩසටහන් මෙම කාලය තුළ ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. දෙවැනි ලෝක යුද්ධය, කොරියන් යුද්ධය වැනි බාහිර සාධකවල බලපෑම නිසා ඇති වූ විදේශ විනිමය ඉහළ මට්ටමක පැවතීම හේතු කොට ගෙන 1953 දක්වා රජයට මෙම සුභසාධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම අපහසු වූයේ නැත. 1953 පමණ වන විට දළ දේශීය නිෂ්පාදනය පහළ වැටීම නිසා සමහර සුභසාධන ප්‍රතිපත්ති කපා හැරීමට රජයට සිදු විය.

1956 සිට 1965 දක්වා ක්‍රියාත්මක වූ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය

1956 සිට 1965 දක්වා ක්‍රියාත්මක වූ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය පාලිත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියක් වශයෙන් හැඳින්විය හැකිය. මෙම යුගයේදී පෞද්ගලික අංශයේ ව්‍යාපාර ජනසතු කිරීම සිදු විය. ප්‍රවාහනය ජනසතු කිරීම, වතු අංශය සහ කර්මාන්ත අංශය ජනතාකරණය කිරීම, ඉඩම් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම, අද ගොවි අයිතිය තහවුරු කිරීම වැනි ජනතා හිතවාදී

වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. එසේ ම රාජ්‍ය අංශයේ කර්මාන්ත ඇති කිරීම ද මෙම වකවානුවේ සිදු විය. මෙම කාල පරිච්ඡේදයේදී විශාල අයවැය හිඟයකට මුහුණ පෑමට සිදු වූයේ රාජ්‍ය වියදමට සරිලන ආකාරයෙන් රාජ්‍ය ආදායම වර්ධනය නොවීමයි. මෙම වකවානුව තුළ වසරින් වසර විදේශ විනිමය සංචිත පිරිහීමේ උපතකියක් ද පැවතුණි. එහෙත් 1950 දශකයේ 4% ක ආර්ථික වෘද්ධියක් අත්පත් කර ගැනීමට හැකි වී තිබේ.

1965-70 ක්‍රියාත්මක වූ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය

1965-70 ක්‍රියාත්මක වූ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය අර්ධ ලිහිල්කරණ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියක් වශයෙන් හැඳින්විය හැක. 1965 වසරේ බලයට පත් වූ සභාග රජය දක්ෂිණාංශික දේශපාලන ප්‍රතිපත්තියක් මත ක්‍රියා කළ අතර ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල ඇතුළු විදේශාධාර කණ්ඩායම්වල සහයෝගය ලබා ගැනීමට සමත් විය. සහල් සලාකය සීමා කිරීම ඇතුළු සහනාධාර කපා හැරීමත්, රුපියල අවප්‍රමාණය කිරීම, විදේශ විනිමය හිමිකම් සහතික පත්‍ර ක්‍රමය හඳුන්වා දීම, ආනයන සීමා ඉවත් කිරීම වැනි නිර්බාධී වෙළඳ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක වීමට ඉඩ පහසුකම් සලසන ලදී. 1965-70 කාලය තුළ ආනයන ආදේශ කාර්මීකරණ ප්‍රතිපත්ති මෙන්ම රාජ්‍ය ව්‍යාපාර ද පවත්වා ගෙන යාමට ද කටයුතු කරන ලදී. තරමක ආරක්‍ෂණවාදී අංග සමග ක්‍රියාත්මක වූ මෙම අර්ධ ලිහිල්කරණ ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක වූ 1965-70 කාලය තුළ ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් අත්පත් කර ගැනීමට සමත් වී තිබේ.

1970-77 ක්‍රියාත්මක වූ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය

1970-77 ක්‍රියාත්මක වූ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය පාලිත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියකි. 1970 දී බලයට පත් වූ පොදු පෙරමුණ රජය ඉහළ ප්‍රමුඛතාවයක් ලබා දුන්නේ ආර්ථිකය තුළ රාජ්‍ය අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය ශක්තිමත් කිරීමටය. 1971 දී වී අලෙවි මණ්ඩලය හා රාජ්‍ය මැණික් සංස්ථාව වැනි ආයතන පිහිට වූ අතර 1972 දී ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දෙමින් ජනතා චතු සංවර්ධන මණ්ඩලය පිහිටුවන ලදී. මෙම වකවානුව තුළ සහල්, සීනි, ඛනිජ තෙල්, පොහොර වැනි අත්‍යවශ්‍ය ද්‍රව්‍යවල ආනයන මිල ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ ගිය අතර ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල වැනි ආයතනවල කොන්දේසිවලට යටත් නොවීම නිසා විදේශාධාර ලැබීම ද සීමා විය. ආනයන මිල ගණන් ඉහළයාම නිසා ගෙවුම් ශේෂය මත වූ පීඩනය දැඩි විය. මේ නිසා දැඩි ලෙස ආනයන පාලන තීති ක්‍රියාත්මක කිරීමට රජයට සිදු විය. පෞද්ගලික ව්‍යාපාර ජනසතු කිරීම, රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් බිහිකිරීම වැනි රජයේ දැඩි මැදිහත්වීම සහිත රාජ්‍ය කේන්ද්‍රීය ආර්ථික සංවර්ධන උපාය මාර්ගයක් මෙම වකවානුව තුළ ක්‍රියාත්මක වුවද දේශීය ආර්ථිකයේ පැවති වාස්තවික තත්ත්වයන් සහ ජාත්‍යන්තර ආර්ථිකයේ පැවති අහිතකර ප්‍රවණතාවයන් ද එම ප්‍රතිපත්තියේ අකාර්යක්ෂමතාවයට බලපෑවේය. 1970-77 කාල පරිච්ඡේදය තුළ ආර්ථිකය වර්ධනය වූ සාමාන්‍ය වෘද්ධිය වේගය 3% ක් විය. සමස්තයක් වශයෙන් ගත්විට මෙම වකවානුව තුළ ක්‍රියාත්මක වූ ආර්ථික සංවර්ධන උපාය මාර්ගය සමාජවාදී ස්වරූපයක් පෙන්නුම් කළත් එමගින් සාර්ථක ප්‍රතිඵල නොලැබුණි.

1977 සිට 1994 දක්වා ක්‍රියාත්මක වූ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය

1977 සිට ක්‍රියාත්මක වූ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය වශයෙන් හැඳින්වේ. 1977 ට පෙර දශක තුනක පමණ කාලයක් තුළ ක්‍රියාත්මක වූ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියට වෙනස් වූ නව ලිබරල්වාදී ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියක් 1977 සිට ක්‍රියාත්මක කළ අතර එහිදී පෞද්ගලික ව්‍යවසාය සඳහා ආර්ථිකය විවෘත කළේය. ආනයන මත වූ දැඩි පාලන ඉවත් කළ අතර නිදහස් වෙළඳ කලාප ඇති කරමින් විදේශ ආයෝජන දිරි ගන්වන ලදී. වෙළඳපොළ කේන්ද්‍ර කර ගත් මෙම ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රධාන අංග ලක්ෂණ වූයේ රාජ්‍ය වියදම් සීමා කිරීමත් සහනාධාර හා මිල පාලන ක්‍රම ඉවත් කිරීමත්, පෞද්ගලික සමාගම් සහ ආයෝජකයන් සඳහා සානුබල වැඩි වැඩියෙන් සැපයීමත්, රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් පෞද්ගලීකරණය කිරීමත් යනාදියයි. මෙමගින් රාජ්‍ය කේන්ද්‍රීය ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතික්ෂේප වූ අතර ලෝකය පුරා වර්ධනය වෙමින් පැවති වෙළඳපොළ බලවේගවලට නිදහසේ ක්‍රියාත්මක වීමට වඩා වඩාත් ඉඩ පහසුකම් සලසන ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියකට ප්‍රවිෂ්ට විය. මේ සඳහා ලෝක බැංකුවේ සහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ ද පූර්ණ අනුග්‍රහය ලැබුණි. සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා සෑම රටකට ම පාහේ පොදුවේ යෝජනා කරනු ලැබූ ව්‍යුහාත්මක ගැලපුම් ප්‍රතිපත්ති කට්ටලය ශ්‍රී ලංකාවේ ද දශක දෙකක පමණ කාලයක් ක්‍රියාත්මක කළත් ආර්ථිකය තිරසාර සංවර්ධන මාර්ගයක් කරා යොමු වීමෙහි ලා සාර්ථකත්වයක් පෙන්වුම් කළේ නැත.

1994 න් පසු කාලපරිච්ඡේදය

1994 දී බලයට පත් වූ පොදු ජන එක්සත් පෙරමුණු රජය 1977 දී පවත්වා ගෙන එන ලද විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියෙහි සැලකිය යුතු වෙනසක් සිදු නොකළ අතර "මානුෂික මුහුණුවරකින් යුත් විවෘත ආර්ථිකයක්" යන සංකල්පය යටතේ එය ඉදිරියට ගෙන යන ලදී. මෙම කාලය තුළ සුභ සාධන කාර්යයන් ඉදිරියට ගෙන ගියත් රාජ්‍ය අයවැය හිඟය දැඩි ලෙස ඉහළ යාම නිසා අපේක්ෂිත වර්ධන ඉලක්ක අත්පත් කර ගැනීමට අපොහොසත් විය. වසර දෙදහස ආරම්භ වන විට ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය තුළ දැඩි අස්ථායීතාවන් පෙළක් බිහි වෙමින් පැවතුනි. මේ අතර මන්දගාමී ආර්ථික වෘද්ධි වේගය, ඉහළ යන අයවැය හිඟය හා රාජ්‍ය ණය බර, පහළ වැටෙන විදේශ විනිමය සංවිකය රාජ්‍ය අයභාරය හා ආයෝජන මට්ටම යනාදිය කැපී පෙනුණි. ආර්ථික වෘද්ධි වේගය 5% කට වඩා අඩු මට්ටමක පැවති අතර 2001 වර්ෂයේ දී දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය ප්‍රථමවරට 1.4% කින් පහළ වැටුණි. අයවැය ලේඛනයේ හිඟය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් 2001 වර්ෂයේ දී 10.9% ක් විය. 2002 වර්ෂයේ දී මුළු රාජ්‍ය ණය, දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් 105.3% ක් විය. සමස්ත ආයෝජන අනුපාතිකය 2002 වර්ෂයේ දී 21.3% ක් වූ අඩුම අගයකට පහත වැටී තිබුණි. 2002 වර්ෂය අවසාන වන විට 650,000 ක් පමණ වූ සේවා වියුක්තියක් පවතින බව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වාර්තා කර තිබුණි.

2001 දෙසැම්බර් මාසයේදී බලයට පත් වූ එක්සත් ජාතික පෙරමුණු රජයේ අභිලාෂය වූයේ සාර්ව ආර්ථිකයේ ස්ථායීතාව ඇති කරමින් ඉහළ ආර්ථික වෘද්ධියක් අත්පත් කර ගැනීමයි. මේ සඳහා ක්‍රියාත්මක කරන වැඩ පිළිවෙල 2003 මැයි මාසයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කළ අතර එය "යළි පුබුදුවූ ශ්‍රී ලංකා: කඩිනම් සංවර්ධනය සඳහා දර්ශනය හා උපාය මාර්ගය" නමින් හැඳින්විය. එහි අරමුණ වූයේ වර්ෂයකට 8-10 % දක්වා ප්‍රමාණයක ආර්ථික වෘද්ධි අනුපාතිකයක් පවත්වා ගෙන යාමයි. මේ සඳහා ඉතා පුළුල් ව්‍යුහමය ප්‍රතිසංස්කරණ පද්ධතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට බලාපොරොත්තු විය. රාජ්‍ය

ව්‍යවසායන් පෞද්ගලීකරණය කිරීම, රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍ෂේත්‍රයේ දැඩි විනයක් පවත්වා ගෙන යාම, ශ්‍රමය, භූමිය හා මූල්‍ය සම්පත් පිළිබඳව බලපාන රෙගුලාසි හා නීතිරීති ඉවත් කිරීම, රාජ්‍ය බැංකු ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම යනාදී ප්‍රතිසංස්කරණ මේ තුළින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට බලාපොරොත්තු විය. ලෝක බැංකුවේ හා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ අවශ්‍යතාවයන්ට ගැලපෙන ආකාරයේ ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ මාලාවක් "යළි පුබුදු ශ්‍රී ලංකා" සංකල්පය තුළ ඇතුළත් වුවත් ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමට ප්‍රථම එක්සත් ජාතික පෙරමුණ රජය විසුරුවා හරින ලදී.

1977ට පෙර ක්‍රියාත්මක වූ රාජ්‍ය කේන්ද්‍රීය ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියේ අකාර්යක්‍ෂමතාවට ප්‍රබල වශයෙන් බලපෑ සාධකයක් වූයේ ජනසතු කිරීම් හා රාජ්‍ය ව්‍යවසාය වැනි සංකල්ප ක්‍රියාවට නැගීමේදී දක්නට ලැබුණු උණනාවයන් ය. ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් බොහොමයක් ම පාඩු ලබනවා පමණක් නොව ඒවා රාජ්‍ය භාණ්ඩාගාරයට බරක් වී ඇත. පෞද්ගලික අංශයේ මෙවැනි ව්‍යාපාර හා සැසඳීමේ දී මෙම රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් අකාර්යක්‍ෂම හා අඩු ඵලදායිතාවයකින් යුක්ත ඒවා වේ. රාජ්‍ය නීති රීතිවලින් ඒවා ආරක්‍ෂා වීම නිසා මේ තත්ත්වය දිගින් දිගටම දක්නට ලැබේ. මේවායේ අතිරික්ත සේවකයන් සංඛ්‍යාවක් වැටුප් ලබන අතර නිෂ්පාදන පහළ මට්ටමක පවතී. මේවා දේශපාලනීකරණය වී ඇති නිසා ඒවායේ කළමනාකරණය ද ස්වාධීන නැත. සාමාන්‍ය පරිපාලනය සඳහා රජයේ මැදිහත්වීම අවම වී කළමනාකරණය ස්වාධීනව තීරණ ගත් අවස්ථාවලදී කාර්යක්‍ෂමතාව හා ඵලදායිතාව ඉහළ ගොස් තිබේ. එබැවින් රජයේ ඇඟිලි ගැසීම් අවම කොට පරිපාලනය ස්වාධීනව කරගෙන යාමට ඉහළ කළමනාකරණයට වගකීම පැවරීමෙන් පාඩු ලබන රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් තරඟකාරීත්වයට යොමු කර ඵලදායි ව්‍යාපාර බවට පත් කර ගත හැකි වේ.

1983 න් පසුව රට අභ්‍යන්තරය තුළ යුදමය වාතාවරණයක් වර්ධනය වීම රටේ ආර්ථික සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය අඩපණ කිරීමට බලපෑ ප්‍රබල සාධකයක් විය. සිවිල් යුද්ධයෙහි ආරම්භක අවධියෙහි යුද ගැටුම් උතුරු නැගෙනහිරට පමණක් සීමා වූ අතර එම ප්‍රදේශවල පුද්ගල ඝාතන සහ පොදු දේපල විශාල වශයෙන් තුස්තවාදීන් විසින් විනාශ කරන ලදී. පසුව කොළඹ ඇතුළු දකුණු ප්‍රදේශවල ද බෝම්බ ප්‍රහාර එල්ල කරමින් ආර්ථික මර්මස්ථාන විනාශ කරමින් ආර්ථිකය අඩපණ කිරීමට ප්‍රයත්න දරන ලදී. දේපොළ විනාශවීම් හා මිනිස් සංභාරයන් මධ්‍යයේ ශ්‍රී ලාංකිකයන් ජීවන අරගලයකට මුහුණ දුන් අතර රජය ද සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය අඛණ්ඩව ඉදිරියට ගෙන යාමට නිරන්තර උත්සාහයක යෙදුණි. කොටි තුස්තවාදීන් හා පැවැති සිවිල් අරගලයට අතිරේකව 1989 දී ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ දකුණේ සන්තද්ධව නැගී සිටීම ද මෙරට ආර්ථිකය විනාශ කිරීමට දැඩි දායකත්වයක් දක්වීය. මේ නිසා 1986-89 කාල පරිච්ඡේදය තුළ ජන ජීවිතය අඩාල වූ අතර ජාතික නිමවුම හා ඒක පුද්ගල ආදායම ද පහළ මට්ටමක පැවතුණි. 1989 දී නැවත වරක් බලයට පත් වූ එක්සත් ජාතික පක්‍ෂ රජය ආර්ථිකය ලිහිල්කරණය කිරීමේ උපාය මාර්ගයේ ප්‍රතිසංස්කරණයන්හි දෙවැනි වටය ක්‍රියාත්මක කරමින් 1990 වසරේදී ඉහළ ආර්ථික වෘද්ධියක් අත්පත් කර ගත්තේය. දිනෙන් දින වර්ධනය වූ අභ්‍යන්තර සිවිල් අරගලය නිසා මෙම වෘද්ධිය දිගටම පවත්වා ගැනීමට නොහැකි විය. 1981 වර්ෂයේදී රාජ්‍ය වියදමින් 4%ක් වූ යුද වියදම් 1987 වන විට 22% දක්වා වේගයෙන් වර්ධනය විය. මේ අයුරින් රටේ පැවති සිවිල් යුද්ධය ජාතික සංවර්ධන ප්‍රයත්නය මත ඉසිලිය නොහැකි බරක්ව පැවතුණි. දශක තුනක් තිස්සේ උතුරු-නැගෙනහිර ප්‍රදේශයන්හි පැවති සිවිල් යුද්ධ තත්ත්වය නිසා ආර්ථික අභියෝගයන්ට මුහුණ දීමට තවදුරටත් රජයට සිදු වූ අතර සාමාන්‍ය ජනතාවගේ එදිනෙදා අවශ්‍යතා මත වැය කළ හැකිව තිබූ විශාල සම්පත් ප්‍රමාණයක් එයින් ඉවත් කොට යුද මෙහෙයුම් සඳහා වැය කිරීමට සිදු විය. මේ නිසා සාමකාමී තත්ත්වයක් යටතේ අත්පත් කර ගත් වර්ධන අනුපාතයන්ට වඩා විශාල ලෙස දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයේ වර්ධන වේගය

ද අඩු මට්ටමකට වැටී තිබේ. 1977-83 සාමකාමී වාතාවරණයක් සහිත ලිහිල්කරණ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කළ යුගයේ මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය 5.8% කින් හා ඒක පුද්ගල මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය 4.3%ක සාමාන්‍ය වර්ධනයක් පෙන්නුම් කර තිබූ අතර 1983-95 අභ්‍යන්තර සිවිල් යුධ වාතාවරණය සහිත ලිහිල්කරණ යුගයේ අත්පත් කරගත් සාමාන්‍ය වර්ධන වේගය මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය 4.1%ක් හා ඒක පුද්ගල මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය 2.7%ක් විය.

මහින්ද වින්තනය හා 2006-2016 දස අවුරුදු දක්ම සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති රාමුව

නව ලිබරල්වාදී ආර්ථික වින්තනය යටතේ නිර්බාධීකරණ ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීමෙන් පමණක් ආර්ථික සංවර්ධනය ළඟා කර ගත නොහැකි බව 1977න් පසුව ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වූ සංවර්ධන ක්‍රමෝපායේ අත්දැකීම් පෙන්නුම් කරයි. ශ්‍රී ලංකාවට වඩාත් යෝග්‍ය වනුයේ වෙළඳපොළ බලවේගවලට නිදහසේ ක්‍රියාත්මක වීමට, වඩා ඉඩකඩ හා පහසුකම් සපයා දිය යුතුය යන ලෝක බැංකුවේ හා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ අවශ්‍යතාවන්ට ගැළපෙන ආකාරයේ ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ මාලාවක් නොව ජාතික අවශ්‍යතාවන්ට අනුකූලව සැකසුණු දේශීය ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති හා අනුයාත කළ හැකි නිර්බාධීකරණ ප්‍රතිපත්තියකි. එහිදී වෙළඳපොළ බලවේග වඩාත් සක්‍රීයව හා කාර්යක්ෂම ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය ආයතනික ව්‍යුහය නිර්මාණය කිරීම සඳහාත්, පෞද්ගලික අංශයට මග පෙන්වීම හා අධීක්ෂණය කිරීම සඳහාත් රාජ්‍ය අංශය වඩාත් පුළුල් ආකාරයට ආර්ථිකයට මැදිහත්වීම අවශ්‍ය වේ. ඒ සඳහා නිවැරදි සැලැස්මක් හා දිගුකාලීන දර්ශනයක් සහිත සමස්ත වැඩසටහනක් රජයට තිබිය යුතුය. මෙම දර්ශනය හා වැඩසටහන ඇතුළත් සංවර්ධන උපාය මාර්ගයක් ලෙස මහින්ද වින්තනය හා 2006-2016 දස අවුරුදු දක්ම සංවර්ධන රාමුව හැඳින්විය හැකිය.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව පවසන ආකාරයට දස අවුරුදු දක්ම සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති රාමුව සකස් කර ඇත්තේ මහින්ද වින්තන සමස්ත ප්‍රතිපත්ති දර්ශනය අනුව යමින් ආර්ථිකයේ සියලු ම පාර්ශ්වකරුවන්ගේ ඒකායන උපදේශනාත්මක ක්‍රියාවලියක් තුළිනි. සමස්ත ප්‍රතිපත්ති උපාය මාර්ග සැලසුම්කර ඇත්තේ දේශීය ව්‍යවසායකයන්ට අවශ්‍ය සහයෝගය සැපයීම තුළින් වෙළඳපොළ මත පදනම් වූ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තීන්හි ධනාත්මක ගුණාංග දේශීය අභිලාෂයන් සමඟ ඒකාබද්ධ කිරීමට සහ විදේශීය ආයෝජන දිරිමත් කිරීමට හැකි වන ලෙසය. විදේශීය ආයෝජන හා තාක්ෂණය ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම, මුදල් හා බැංකු ක්‍රමය වැනි ක්ෂේත්‍රයන් සඳහා ජාතික අවශ්‍යතා හා ප්‍රමුඛතා පිළිඹිබු වන ආකාරයේ ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් සැකසීමට ගෙන ඇති උත්සාහයක් වශයෙන් මෙම දස අවුරුදු දක්ම අගය කළ යුතුය. මෙමගින් වඩාත් පුළුල් පදනමක් සහිත ආර්ථික වෘද්ධියක් අත්කර ගැනීම සඳහා සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව හඳුනාගෙන ඇත.

දස අවුරුදු දක්මෙහි සමස්ත දර්ශනය වනුයේ ව්‍යාපෘති රාශියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් දිළිඳුබව අඩුකොට ප්‍රාදේශීය වශයෙන් සමබර ආර්ථික වර්ධනයක් ළඟාකර ගැනීමයි. වාර්ෂිකව සියයට 4ක පමණ අඩු සහ ස්ථායී උද්ධමන වේගයක් පවත්වා ගැනීමත්, අයවැය හිඟය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 4කට වඩා අඩු මට්ටමකට පහත හෙළීමත්, රාජ්‍ය ණය සියයට 50ක පමණ මට්ටමකට ගෙන එමින් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව ළඟා කර ගැනීමත් දස අවුරුදු දක්මේ සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති රාමුවෙහි වැදගත් ඉලක්ක වේ. දස අවුරුදු දක්ම සංවර්ධන රාමුවෙහි සඳහන් අභිලාෂාත්මක වෘද්ධි ඉලක්ක වනුයේ ඉදිරි වසර 10 සඳහා සියයට 8 ක වෘද්ධි අනුපාතිකයක් පවත්වා ගෙන යාම හා ඉන්පසු කාලය තුළ සියයට 9-10 ක වෘද්ධි අනුපාතිකයක් ඉලක්ක කර ගැනීමය.

දස අවුරුදු දක්ම සංවර්ධන රාමුවෙහි සඳහන් අභිලාෂාත්මක වෘද්ධි ඉලක්ක අත් කර ගැනීමේදී ආණ්ඩුව මුහුණ දෙන අභියෝග රාශියක් පවතී. වෘද්ධි ඉලක්ක අත්පත් කර ගැනීමට ප්‍රමාණවත් ආයෝජන මට්ටමක් පවත්වා ගෙන යාමට අවශ්‍ය සම්පත් නොතිබීම ආණ්ඩුව මුහුණ දෙන ප්‍රධාන අභියෝගයකි. සියයට 8 ක වාර්ෂික වෘද්ධි අනුපාතිකයක් පවත්වා ගෙන යාමට නම් ඉදිරි වර්ෂ 10 සඳහා ආයෝජන මට්ටම වාර්ෂිකව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් සියයට 32-38 තරම් ප්‍රමාණයක් විය යුතුය. එහෙත් වර්තමාන ජාතික ඉතුරුම් අනුපාතිකය වනුයේ සියයට 20ක් පමණි. එසේම වර්තන විදේශ විදේශීය සම්පත් පරතරය පුළුල් වීමත් ආණ්ඩුව මුහුණ දෙන අභියෝගයන්ය. ගෝලීය වශයෙන් දැනට පවත්නා අයහපත් ආර්ථික වාතාවරණය තුළ සහනදායක පදනමකින් විදේශ සම්පත් ලබා ගැනීමට පවතින ඉඩ ප්‍රස්ථා ද සීමාසහිත වී ඇත. ගෝලීය අර්බුදය හේතුවෙන් තම අරමුදල් නැවතත් සිය රටවල් කරා ගෙන යාමට විදේශීය ආයෝජකයන් දක්වූ උනන්දුව ශ්‍රී ලංකාවට ද අහිතකර ප්‍රතිඵල ලබා දී ඇත. විදේශ විනිමය ගලායාම් ඉහළ යෑම, අපනයන ඉල්ලුම අඩුවීම, විදේශ විනිමය ගලා ඒම් අඩුවීම, ණය සම්පාදනය කර ගැනීමේ දුෂ්කරතා ශ්‍රී ලංකාව කෙරෙහි අභියෝගාත්මක පීඩනයන් ඇති කර තිබේ. විදේශීය ආයෝජකයන් සිය ආයෝජන ඉවත්කර ගැනීමත් සමග 2008 වර්ෂයේදී නිල විදේශ විනිමය සංචිත සියයට 50කින් පමණ අඩුවිය. යුද්ධයෙන් අවතැන් වූ ජනතාව පුනරුත්ථාපනය කිරීම සඳහා ආණ්ඩුවට විශාල පිරිවැයක් දැරීමට සිදු වී තිබේ. 2009 අප්‍රේල් 20 සිට මැයි 17 දක්වා උතුරේ සිදු කළ දඬුවම් මානුෂික මෙහෙයුම් අතර තුර ලක්ෂ දෙකකට ආසන්න පිරිසක් අවතැන් වූවන් ලෙස යුද හමුදාව වෙත පැමිණි අතර ඔවුන්ගේ සුභසාධන කටයුතුවල වගකීම ද ආණ්ඩුවට පැවරුණි. කොටි ත්‍රස්තවාදය පරාජය කිරීම හා කොටි ග්‍රහණයේ සිටි අහිංසක දමිල ජනතාව කොටි ග්‍රහණයෙන් නිරුපදිතව මුදවා ගැනීමත් සමග මුදාගත් සාමාන්‍ය ජනතාව නිරුපදිතව රැක බලා ගැනීමත් ඔවුන්ගේ සුභසාධන පහසුකම් සැලසීමත්, නැවත පදිංචි කරවීමත් යන අභියෝගවලට මුහුණ දීමට ආණ්ඩුවට සිදු වී තිබේ. එසේ ම උතුර හා නැගෙනහිර පළාත්වල සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය සක්‍රීය කිරීම සඳහා ආණ්ඩුවට විශාල ධනස්කන්දයක් යෙදවීමට සිදුව ඇත. මෙම අභ්‍යන්තර හා බාහිර සාධක හමුවේ 2006-2016 දස අවුරුදු දක්ම සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති රාමුවෙහි සඳහන් අභිලාෂාත්මක වෘද්ධි ඉලක්ක අත්පත් කර ගැනීම ආණ්ඩුවට ප්‍රබල අභියෝගයක් වී ඇත.

සමාලෝචනය

නිදහසින් පසු දශක හයක පමණ කාලයක් මුළුල්ලේ විවිධ සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රමෝපායන් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය තුළ ක්‍රියාත්මක කර ඇතත් තිරසාර සංවර්ධන මාර්ගයක් කරා අවතීර්ණ වීමට නොහැකි වූයේ නිශ්චිත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියක් දිගු කාලයක් තිස්සේ අනුගමනය නොකොට එකිනෙකට වෙනස් ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති කෙටි කාලීනව අනුගමනය කොට තිබීම නිසා බව පැහැදිලි වේ. දිගු කාලීන වෘද්ධි අවශ්‍යතා යටපත් කොට, මැතිවරණ ජයග්‍රහණය කිරීමට කෙටි කාලීනව දායක විය හැකි ප්‍රතිපත්ති තෝරා ගැනීම නිසා මැතිවරණ චක්‍රය අනුව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති දෝලනය වීමක් ද පැවතීම මෙම කාලය තුළ දක්නට ලැබෙන සුවිශේෂී ලක්ෂණයකි. මීට අතිරේකව බාහිර සාධකවල අයහපත් බලපෑම් නිසා ද නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පහත් මට්ටමක පැවතීමට බලපා තිබේ. අපනයන මිලෙහි දැඩි උච්චාවචන හා ආනයන මිල අධිකවීම ඉහළයාම නිසා විදේශ විනිමය අර්බුදයන්ට ආර්ථිකය නිතර නිතර ගොදුරුවීම, ශ්‍රී ලංකාවට ගලා ආ විදේශීය ප්‍රාග්ධනය ද ස්ථාවර උපනතියක් පෙන්වුම් නොකිරීම, ආර්ථිකයේ විවෘතභාවය සීමාවීම හා දැඩි පාලනයන්ට නතු වීම, යටිතල පහසුකම්

ප්‍රමාණවත්ව සංවර්ධනය නොකිරීම, දේශීය ඉතුරුම් පහත් මට්ටමක පැවතීම, සාර්ව ආර්ථික අස්ථායීතාව, වෘත්තීය නිපුණතා සංවර්ධනය කිරීමට ප්‍රමාණවත් ආකාරයට අධ්‍යාපන ක්‍රමය වර්ධනය වී නොතිබීම අකාර්යක්ෂම රාජ්‍ය සේවය, යනාදිය නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වූ සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති හා උපාය මාර්ග සාර්වක නොවීමට බලපාන ලද ප්‍රබල සාධක වේ.

තවද නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක කළ බොහෝ සැලසුම් අසාර්වක වූයේ ඒවා සාමාන්‍ය වැඩසටහනක් ලෙස පවත්වා ගෙන යාමට උත්සාහ කිරීම නිසාය. ආර්ථික සැලැස්මක් සාමාන්‍ය වැඩසටහනක් ලෙස පවත්වා ගෙන යාම ප්‍රතිඵල රහිත වේ. එය ඉතාමත් සියුම් අන්දමින් සැලසුම් කළ යුතු අතර ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය විධානයන් හා නීති රීති උපදෙස් සම්පාදනය කළ යුතුය. මෙහිදී යල් පැනගිය ආර්ථික අසමතාවන් ඉවත් කිරීම සඳහා දැඩි තීරණ ගැනීමට ආණ්ඩුව පසුබට නොවිය යුතුය. ජාතික සමගිය ඇති කිරීම සමාජ විෂමතාවන් අවම කිරීම හා ආර්ථික සංවර්ධන මට්ටම්වල අසමතාවන් ඉවත් කිරීම හා සමාජ මට්ටම් ඔසවා තැබීමට මෙම සැලසුම් ඉලක්ක කර ගැනීමත්, කෙසේ හෝ එම ඉලක්ක කරා ගමන් කිරීමත් තුළින් අඛණ්ඩ වූ ආර්ථික සංවර්ධනයක් අත්පත් කරගත හැකි වේ.

එසේම රටක සංවර්ධන මට්ටම මිණුම් කිරීමේදී ආර්ථික ප්‍රගතිය පමණක් ප්‍රමාණවත් නොවේ. ආර්ථික ප්‍රගතිය සමගම සාමාජීය හා සංස්කෘතික වශයෙන් ලබා ගන්නා අඛණ්ඩ ප්‍රගතියක් ද පැවතිය යුතුය. සංවර්ධනය යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ භෞතික සංවර්ධනයක් සමග ඇතිවන මානව සම්පත් සංවර්ධනයයි. ඒ අනුව සංවර්ධනය යනු භාණ්ඩ හා සේවා ගොඩගසා ගෙන ඇති කර ගන්නා භෞතික සංවර්ධනයක් පමණක් නොව මිනිසා පදනම් කොට ඇති කර ගන්නා මානව සංවර්ධනයක් ද විය යුතුය. එක් පැත්තකින් මිනිසාගේ කුසලතා වර්ධනය කර ගනිමින් එලදායීතාව ඉහළ නංවා ගන්නා අතර සාමාජීය හා සංස්කෘතික ආගමික හර පද්ධතීන් තුළින් පෝෂණය කරගත් පෞරුෂයක් සහිතව අධ්‍යාත්මික ගුණ වගාවකින් යුත් පිරිපුන් සමාජයක් ඇති කිරීමට අවශ්‍යවන සම්බරතාවයෙන් යුත් සංවර්ධනයක් අත් පත් කර ගැනීමට හැකිවන ආකාරයේ සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කොට ක්‍රියාත්මක කිරීම ආණ්ඩුවකට පැවරෙන වගකීම බව අවධාරණය කළ යුතුය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

Central Bank of Sri Lanka, 1991. Growth and Social Progress in Sri Lanka, Central Bank, Colombo.

Central Bank of Sri Lanka, 1999. Central Bank of Sri Lanka 1996/97 Report on Consumer finance and Socia economic Survey Sri Lanka part I, Central Bank, Colombo.

Haveman, R.L. and B.H. Wolfe, 1994. Schooling and Economic Well-Being: the role of Non-Market Effects. *Journal of Human Resources*, 19(3), 377-407.

Institute of Policy Studies, 2005. State of the Economy: Pro-poor Growth, IPS, Colombo.

Jayasuruya, L., 1996. The Sri Lankan Welfare state-RetroSpect and Prospect, Colombo.

Kelegama, S., 2004. Economic Policy in Sri Lanka: Issues and Debates, London, Saga Publication Ltd.

Karunatilake, H.N.S. (1987), The Economy of Sri Lanka, Sridevi Printing work, Colombo.

- Laksman, W.D. (ed), 1997. Dilemmas of Development: Fifty Years of Economics. Change in Sri Lanka. *Sri Lanka Association of Economists*, Colombo.
- Laksman, W.D. and Tisdell. A., 2000. *Sri Lanka Development since Independence: Socio Economic Perspectives and Analysis*, New York: Nova Science Publishers, Inc.
- Psacharopoulos, G. and Woodhall, M., 1985. *Education for Development: an Analysis of Investment Choices*, U.K.: Oxford University Press for the World Bank.
- Sanderathe, Nimal, 2000. *Economic Growth and Social Transformations, Five lectures on Sri Lanka*, Colombo.
- World Bank., 2000. *Country Report Sri Lanka*, Oxford university Press.
- ගුණසේකර එච්.එම්., 1976. *නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය*, කොළඹ: තරංග ප්‍රින්ටර්ස්.
- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 1998. *නිදහස් ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික ප්‍රගතිය*, කොළඹ: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.
- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2002. *මෑත කාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා: සුවිශේෂ සිදුවීම්*, කොළඹ: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.
- න්තනායක, පී.බී., 1991. *සංවර්ධන පරිපාලනය*, කොළඹ: ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන පරිපාලන ආයතනය.

National Digitization Project

National Science Foundation

Institute : University of Ruhuna

1. Place of Scanning : University of Ruhuna, Wellamadama, Matara

2. Date Scanned : 2017/12/19

3. Name of Digitizing Company : Sanje (Private) Ltd, No 435/16, Kottawa Rd,
Hokandara North, Arangala, Hokandara

4. Scanning Officer

Name : Chamata Kanishk

Signature : 

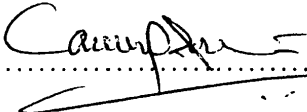
Certification of Scanning

I hereby certify that the scanning of this document was carried out under my supervision, according to the norms and standards of digital scanning accurately, also keeping with the originality of the original document to be accepted in a court of law.

Certifying Officer

Designation : Senior Assistant Librarian

Name : Kusala Fernando

Signature : 

Date : 2017/12/19

"This document/publication was digitized under National Digitization Project of the National Science Foundation, Sri Lanka"